

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์กับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

Ethical Research in Humanity and Social Research

พญ.ชุลีกร ธนนิติกร*, ดร.ณัฐรัฐ ธนนิติกร**

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอให้เห็นถึงจริยธรรมในการวิจัยในมนุษย์กับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ประกอบด้วย (1) หลักความเคารพในบุคคล (Respect for Person) (2) หลักคุณประโยชน์ ไม่ก่ออันตราย (Beneficence) (3) หลักความยุติธรรม (Justice) ส่วนจริยธรรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์มีหลัก (1) ผู้วิจัยจะต้องไม่เป็นสาเหตุให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย (Physical Harm) (2) การทำร้ายต่อจิตใจ (Psychological Abuse) (3) ผลร้ายด้านกฎหมาย (legal Harm) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งสรุปให้เห็นว่า การวิจัยในมนุษย์กับทางสังคมศาสตร์ปัจจุบัน จริยธรรมในการวิจัยมีความสำคัญที่ผู้วิจัยต้องวางแผนการวิจัย ตามหลักจริยธรรมดังกล่าว

คำสำคัญ : จริยธรรมทางการวิจัย, จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์, การวิจัยทางสังคมศาสตร์

Abstract

The objective of this article is designed to present the ethical research in humanity and social sciences. The components of ethical research in humanity are: (1) Respect for persons; (2) beneficence and (3) justice. The ethics in social research are: (1) Physical harm, (2) psychological abuse and (3) legal harm. The conclusion has showed that ethics for research in humanity and social sciences are highly important for research planning.

Keywords : research ethical, ethics in humanity research, ethics in social research

บทนำ

ในการทำวิจัยเรื่องของจริยธรรมเป็นเรื่องที่จะขาดเสียไม่ได้ ในยุคที่การเรียนรู้เป็นเรื่องสำคัญการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ที่ได้จากการวิจัยจะทำให้เกิดองค์ความรู้ที่มีหลักฐานอ้างอิงได้ แต่ก่อนที่จะได้มาซึ่งความรู้ใหม่นั้น ต้องแลกมาด้วยความยินยอมพร้อมใจของผู้เข้าร่วมวิจัย ดังนั้น

แล้วจริยธรรมการวิจัยจึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องพึงระลึกถึงเสมอ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่ไม่เกิดโทษกับผู้ใดและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ส่วนใหญ่จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มักจะกล่าวถึงกันเมื่อเป็นการวิจัยหรือการทดลองทางด้านการแพทย์ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ในเรื่องระบาดวิทยา การรักษา เพื่อยืนยันประสิทธิภาพและความ

*แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางสาขาอาชีวเวชศาสตร์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

**ผู้อำนวยการสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ปลอดภัยของยาเป็นต้น อย่างไรก็ตามการศึกษาวิจัยด้านสังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ที่เข้าใจว่ามีความเสี่ยงน้อยต่อร่างกายของผู้เข้าร่วมวิจัยนั้น อาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อจิตใจ สถานะทางสังคม ฐานะทางการเงิน และอันตรายทางกฎหมาย

ด้วยเหตุนี้ บทความนี้ขอเสนอแนวคิดของจริยธรรมในมนุษย์และทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้นักวิจัย หรือผู้สนใจได้เข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำวิจัย เพื่อให้นักวิจัยได้รับการร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโดยอาศัยหลักจริยธรรมในการวิจัยเป็นกรอบแนวทางการวิจัย

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายเกี่ยวกับการทดลองในมนุษย์โดยเฉพาะ แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในมนุษย์ควรยอมรับและปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ที่เป็นหลักสากลและยึดถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน

จริยธรรม หมายถึง หลักปฏิบัติอันเหมาะสมเป็นที่ยอมรับในกลุ่มบุคคลหรือสังคมให้ยึดถือปฏิบัติ สอดคล้องกับหลักสากล และไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น (Thompson: 1987) การทำวิจัยในมนุษย์หมายถึงกระบวนการศึกษาที่เป็นระบบเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ทางด้านสุขภาพ หรือวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ได้กระทำต่อร่างกายหรือจิตใจของผู้เข้าร่วมในการวิจัย หรือที่ได้กระทำต่อเซลล์ ส่วนประกอบของเซลล์ วัสดุสิ่งส่งตรวจ เนื้อเยื่อน้ำคัดหลั่ง สารพันธุกรรม เวชระเบียน หรือข้อมูลด้านสุขภาพของผู้เข้าร่วมในการวิจัย และให้หมายความรวมถึงการศึกษาทางสังคมศาสตร์

พฤติกรรมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ซึ่งมักเป็นการสัมภาษณ์หรือตอบแบบสอบถาม หรือใช้มนุษย์เป็นผู้ให้ข้อมูลและให้ความคิดเห็น แม้ว่าข้อมูลนั้นจะถูกบันทึกไว้ในฐานข้อมูลซึ่งมิใช่การให้ข้อมูลโดยตรงก็ตาม (วิชัย โชควิวัฒน์: 2541)

หลักจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์ทั่วไป หรือ Belmont Report ประกอบด้วยหลัก 3 ประการ (สมทรง ณ นคร และ วีระชัย ไควสุวรรณ, 2547) และ (Office of the Secreter, 1979) ได้แก่

1. หลักความเคารพในบุคคล (Respect for Person)
2. หลักคุณประโยชน์ ไม่ก่ออันตราย (Beneficence)
3. หลักความยุติธรรม (Justice)

1. **หลักความเคารพในบุคคล** (Respect for Person) คือ การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Respect for human dignity) ซึ่งเป็นหลักสำคัญของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หลักนี้เป็นพื้นฐานของแนวทางปฏิบัติ ได้แก่

1.1 เคารพในการขอความยินยอม โดยให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและให้ผู้เข้าร่วมวิจัยตัดสินใจอย่างอิสระ ปราศจากการข่มขู่ บังคับ หรือให้สินจ้างรางวัล (Respect for Free and Informed Consent และ Respect to Autonomy of Decision Making)

1.2 เคารพในความเป็นส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัย (Respect for Privacy) ความหมายของ Privacy คือ ตัวบุคคล (Person) ความเป็นส่วนตัว สิทธิส่วนบุคคล พฤติกรรมส่วนตัว พฤติกรรมปกปิด การเคารพในความเป็นส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัย

1.3 เคารพในการเก็บรักษาความลับของข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัย (Respect

for Confidentiality) ความหมายของ Confidentiality คือ ข้อมูล (Data) เป็นวิธีการรักษาความลับของข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัย โดยมีข้อจำกัดข้อมูลเหล่านั้น ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล (Case Report Form) ไปยินยอม (Consent Form) การบันทึกเสียงหรือภาพ (Tape, Video and Photo) มาตรการรักษาความลับ เช่น ใช้รหัส เก็บในตู้มีกุญแจล็อก (Locked Cabinet) เก็บในคอมพิวเตอร์ (Computer) ที่มีรหัสผ่าน (Password) ข้อมูลส่งทางเมลอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) มีการทำให้เป็นรหัส (Encrypted)

1.4 เคารพในความเป็นผู้อ่อนด้อยเปราะบาง (Respect for Vulnerable Persons) ความหมายของผู้อ่อนด้อย เปราะบาง คือ บุคคลที่ไม่สามารถปกป้องตัวเองได้อย่างเต็มที่ ไม่สามารถทำความเข้าใจกับข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยที่ได้รับ ไม่สามารถตัดสินใจได้โดยอิสระ เช่น ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหรือทางจิต ผู้ป่วยโรคเอดส์ (HIV/AIDS) ผู้ป่วยหมดสติ (Comatose) ผู้ป่วยพิการ (Handi capped) นักโทษ (Prisoners) นักเรียน นิสิต นักศึกษา (Students) ทหาร (Soldiers) กลุ่มคนที่มีพลั้งอำนาจน้อย (Marginalized People) เช่น ผู้อพยพ (Immigrants) ชนกลุ่มน้อย (Ethnic Minority) กลุ่มเปี่ยงเบนทางเพศ หรือกลุ่มรักร่วมเพศ (Homosexuality) กลุ่มเปราะบางทางสังคม (Socially Vulnerable) เช่น ผู้ให้บริการทางเพศ (Sex workers) ผู้ติดยาเสพติด (Drug Addicts)

2. หลักคุณประโยชน์ ไม่ก่ออันตราย (Beneficence) มีความหมายครอบคลุมประเด็นย่อย 3 ประการ

2.1 การชั่งน้ำหนักระหว่างความเสี่ยงและประโยชน์ (Balancing Risks and Benefits) กล่าวคือ ประโยชน์ที่ได้จะต้องมากกว่าความ

เสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และความเสี่ยงนั้น ผู้เข้าร่วมวิจัยยอมรับได้ ซึ่งความเสี่ยงของการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์อาจจะไม่ชัดเจนเท่าการวิจัยด้านสุขภาพ ซึ่งความเสี่ยงจะปรากฏให้เห็นทางด้านร่างกาย แต่ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์เป็นความเสี่ยงต่อจิตใจหรือชื่อเสียงเกียรติยศของบุคคลหรือองค์กร

2.2 การลดอันตรายให้น้อยที่สุด (Minimizing Harm) กล่าวคือ ผู้วิจัยมีหน้าที่ป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมวิจัย หรือหากป้องกันไม่ได้ ควรหาทางให้เกิดอันตรายน้อยที่สุด ผู้เข้าร่วมวิจัยต้องไม่เสี่ยงอันตรายโดยไม่จำเป็น ดังนั้นผู้วิจัยจึงควรใช้ตัวอย่างในการวิจัยให้น้อยที่สุดเท่าที่จะตอบคำถามและได้ถูกต้องตามการคำนวณทางสถิติ

2.3 การสร้างประโยชน์สูงสุด (Maximizing benefit) กล่าวคือ ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดที่พึงมีแก่ผู้เข้าร่วมวิจัยโดยตรงด้วย นอกเหนือจากผลประโยชน์แก่ตนเอง สังคม และวิชาการ

3. หลักความยุติธรรม (Justice) หมายถึงความเที่ยงธรรม (Fairness) และเท่าเทียมกัน (Equity) การให้ความเป็นธรรมประเมนจาก

3.1 การเลือกผู้เข้าร่วมวิจัย (Selection of Subjects)

- มีเกณฑ์การคัดเข้า และคัดออกชัดเจน
- ไม่มีอคติ (Selection Bias)
- ไม่เลือกกลุ่มตัวอย่างที่หาง่าย สบาย คนจน ผู้ด้อยการศึกษา

3.2 การจัดผู้เข้าร่วมวิจัยเข้ากลุ่มศึกษา

- มีการสุ่มเข้ากลุ่มศึกษา (Randomization)

นอกเหนือจากหลักจริยธรรมที่ได้เขียนไว้ในรายงาน Belmont แล้ว ผู้ทำวิจัยยังควรต้องทำความเข้าใจกับกฎนูเรมเบิร์ก (Nuremberg Code) ที่เป็นหลักเกณฑ์สากล (Ghooi: 2011) ซึ่งได้ถูกสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2490 เนื่องจากมีการพิจารณาคดีอาชญากรรมสงครามที่กรุงนูเรมเบิร์ก ประเทศเยอรมนี ซึ่งได้ค้นพบหลักฐานการใช้เซลล์กึ่งของกองทัพนาซี เยอรมันทดลองทางการแพทย์อย่างไร้มนุษยธรรม ดังปรากฏในคำให้การของบาดหลวง ลีโอ มิชาโลสกี ว่าได้ถูกทดลองให้ยิงที่มีเชื้อมาลาเรียกัด เมื่อเป็นไข้มาลาเรียแล้วจึงได้รับยารักษาด้วยยาฉีดหลายชนิด ต่อมายังถูกนำไปทดลองการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของร่างกายที่อยู่ในสภาวะอุณหภูมิต่ำ โดยถูกถอดเสื้อผ้า สวมชุดนักบินแล้วแช่ในน้ำผสมน้ำแข็งที่มีความเย็นจัดจนอุณหภูมิ ร่างกายลดลงมาที่ 30 องศาเซลเซียส แม้จะขอร้องให้หยุดแต่ไม่ได้รับการเหลียวแลจนกระทั่งหมดสติไป และยังคงบังคับไม่ให้เปิดเผยเพราะเป็นความลับของกองทัพ การพิจารณาคดีอาชญากรรมนี้ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดกฎเกณฑ์ การวิจัยในคน เน้นประเด็นสำคัญคือการยินยอมโดยสมัครใจของผู้เข้าร่วมวิจัย กฎนูเรมเบิร์ก เขียนโดยนักกฎหมาย และมุ่งเน้นเรื่องการป้องกันการกระทำผิดมากกว่าการส่งเสริมการวิจัยที่ถูกหลักจริยธรรม ทำให้มีข้อจำกัดเมื่อจะทำการวิจัยในเด็ก ผู้มีสติปัญญาอ่อน หรือผู้หมดสติ นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงจนนำไปสู่การเกิดปฏิญญาเฮลซิงกิ (Declaration of Helsinki) ฉบับแรก เมื่อปี พ.ศ.2507 จนปัจจุบันคือ ปฏิญญาเฮลซิงกิ ฉบับปี พ.ศ.2551 (Wilson:2013) ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในมนุษย์ทางการแพทย์มากกว่าทางสังคมศาสตร์

จากหลักจริยธรรมวิจัยในคนดังกล่าว เป็น

เรื่องที่แสดงให้เห็นถึงการคำนึงถึงการเคารพในความเป็นมนุษย์ หรือสิทธิของมนุษย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงการเก็บข้อมูลเป็นความลับ มีการดูแลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย อย่างดีเหมาะสม คำนึงถึงความเป็นปลอดภัย ความยุติธรรมและความเป็นสากลทางการวิจัย ซึ่งการวิจัยทางการแพทย์ที่เกี่ยวกับมนุษย์จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงอย่างชัดเจน

จริยธรรมกับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

จากจริยธรรมทางการแพทย์ของมนุษย์ในทางการแพทย์นำมาสู่การวิจัยทางสังคมศาสตร์ Neuman (2007:48) กล่าวว่านักวิจัยทางสังคมศาสตร์เผชิญหน้ากับการตัดสินใจเรื่องของจริยธรรมและต้องตัดสินใจจะทำอย่างไร พวกเขามีจรรยาบรรณและผูกพันกับความเป็นนักวิจัยมืออาชีพที่จะต้องมีจริยธรรมถึงแม้ว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยไม่ได้ระวังและให้ความสำคัญเกี่ยวกับจริยธรรม ซึ่งการเป็นนักวิจัยมืออาชีพนอกจากจะต้องรู้ใช้เทคนิควิธีการวิจัยที่ถูกต้องแล้ว จะต้องมีความอ่อนไหวต่อการมีจริยธรรมในการวิจัยด้วย

อาจกล่าวได้ว่าการวิจัยทางสังคมศาสตร์เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องประชาชน และเก็บข้อมูลจากประชาชน ข้อมูลบางอย่างที่เก็บรวบรวมมานั้นเป็นข้อมูลส่วนตัว ที่ผู้ให้ข้อมูลไม่ต้องการให้เผยแพร่ต่อสาธารณชน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ อาชีพ ความคิดเห็นหรือพฤติกรรมการกระทำบางเรื่อง หากผู้วิจัยละเลยที่จะให้ความสำคัญต่อจริยธรรมในการสอบถามถึงความสมัครใจต่อการให้ข้อมูล หรือการที่ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลเป็นความลับ หรือการเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยละเลย

เรื่องจริยธรรมที่มีต่อผู้ให้ข้อมูลก็จะทำให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง อาชีพและรายได้ของผู้ให้ข้อมูลได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Neuman (2007:51) ที่สรุปว่าการวิจัยทางสังคมศาสตร์สามารถที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในหลายทาง เช่น ร่างกาย (Physical) ภาวะจิตใจ (Psychological) และผลร้ายด้านกฎหมาย (legal Harm) รวมทั้งส่งผลร้ายต่ออาชีพของบุคคล (Persons Career) ชื่อเสียง (Reputation) หรือรายได้ (Income) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. อันตรายต่อร่างกาย (Physical Harm) อาจเกิดได้น้อยในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แม้ว่าการวิจัยทางการแพทย์แต่ก็มีโอกาส 3-5 เปอร์เซ็นต์ ที่ส่งผลกระทบทางลบต่อร่างกาย หลักการสำคัญของจริยธรรมของผู้วิจัยในเรื่องนี้คือ ผู้วิจัยจะต้องไม่เป็นสาเหตุให้เกิดอันตรายต่อร่างกายผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัย และจะต้องรับผิดชอบต่ออุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยและต้องหยุดดำเนินการทันที (Neuman, 2007:51)

2. การทำร้ายต่อจิตใจ (Psycho logical Abuse) ก่อให้เกิดความเครียด (Stress) สูญเสียความมั่นใจ (Loss of Self-Esteem) การวิจัยทางสังคมศาสตร์ส่งผลต่อความเครียด (Stressful) การขายหน้า (Embarrassing) และก่อให้เกิดความวิตกกังวล (Anxiety-Producing) หรือสถานการณ์ที่ไม่พึงพอใจ (Unpleasant Situation) ผู้วิจัยจะต้องหลีกเลี่ยงและลดการสร้างสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าว โดยการศึกษาหรือปรึกษาผู้ที่เคยทำวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องคลึงกัน และวางแผนและมีการวางแผนดำเนินการกรณีฉุกเฉินที่จะต้องหยุดดำเนินการวิจัยทันที

3. ผลร้ายด้านกฎหมาย (legal Harm)

ผู้วิจัยทางสังคมศาสตร์จะต้องรับผิดชอบและป้องกันต่อการไม่ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยได้รับความเสี่ยงหรือการจับกุมของกฎหมาย ผู้วิจัยจะต้องเรียนรู้การกระทำที่ผิดกฎหมายในการเก็บข้อมูลและเปรียบเทียบคุณค่าและผลประโยชน์ในการป้องกันอันตรายต่อผู้บริสุทธิ์ กรณีนี้ Van Maannen (1982:114-115 อ้างถึงใน Neuman, 2007:53) ยกตัวอย่างการวิจัยเกี่ยวกับตำรวจ โดยงานวิจัยรายงานเห็นว่าตำรวจทำการสืบสวนและหาพยานโดยผิดกฎหมายและมีกระบวนการที่ผิดจากวิธีการปกติ แต่กลับกล่าวว่า ในระหว่างติดตามปัญหาดังกล่าว การติดตามตำรวจ และไม่เห็นอะไรหรือไม่พบการกระทำผิดของตำรวจโดยใช้จำนวนการเขียนทำนองผู้วิจัยปิดปากตัวเองเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อผลร้ายในด้านกฎหมาย

จากผลกระทบการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่ส่งผลในด้านการนำจริยธรรมการวิจัยมาเป็นกรอบในการดำเนินการวิจัย Bogdan and Biklen (2003:44-45) ได้นำเสนอแนวทางการวางแผนเพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามแนวทางของจริยธรรมทางการศึกษา 7 แนวทางประกอบด้วย

1. หลบเลี่ยงการวิจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกกดดันหรือกังวลกับการมีส่วนร่วมในการวิจัย
2. ชื่อสัตย์ต่อผู้ให้ข้อมูลด้วยการให้ความเป็นส่วนตัว โดยการเก็บข้อมูลเป็นความลับหรือไม่เปิดเผยตัวผู้ให้ข้อมูล
3. การกำหนดเวลาการให้ข้อมูลและขออนุญาตจากผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้ทราบเรื่อง เวลาที่ชัดเจน โดยเฉพาะบางครั้งต้องเก็บข้อมูลในที่สาธารณะ
4. หากไม่มีข้อตกลงเป็นอย่างอื่นต้องปกปิดคุณลักษณะ หรือสาระสำคัญของเรื่องการศึกษาที่จะทำการเก็บข้อมูลนั้นทำให้เกิดความรู้สึกขายหน้าหรืออันตรายต่อผู้ให้ข้อมูล

5. ผู้วิจัยต้องดูแลเรื่องวิจัยด้วยความเคารพในงานวิจัยและให้ความร่วมมือในการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยกับเด็ก หรือผู้สูงอายุ หรือประชาชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาโดยการเขียนข้อตกลงการวิจัย และต้องไม่กระทำการใดๆ ที่เหมือนการเอาเปรียบ เช่น การแอบบันทึกเทปไว้โดยไม่บอกผู้ให้ข้อมูลทราบ

6. ในการตกลงทำวิจัยที่ต้องขออนุญาต ควรจะมีข้อตกลง และทำเป็นสัญญา โดยต้องดำเนินการตามข้อตกลงหรือตามสัญญานั้น

7. บอกเรื่องจริงที่ค้นพบเมื่อเขียนและรายงานผลการวิจัยถึงแม้ว่าผลนั้นตามหลักเหตุผลอาจจะทำให้ผู้วิจัยไม่ชอบคำตอบ

จากแนวทางการวางแผนการวิจัยตามแนวทางจริยธรรมดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าหลักการสากลของการวิจัย ผู้วิจัยต้องวางแผนการวิจัยที่อาศัยหลักของจริยธรรมในการวิจัยเป็นแนวทางและต้องปฏิบัติตามการวิจัย ตามแนวทางการป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นมนุษย์ทั้งในเรื่องชีวิต ชื่อเสียง หรือด้านความรู้สึก ผู้วิจัยต้องศึกษาเรื่องที่เรากำลังศึกษาว่าจะต้องเก็บข้อมูลอะไร กับใครและอย่างไร แล้วทำแผนพิจารณาว่าจะหลีกเลี่ยงและดำเนินการวิจัยอย่างไรไม่ให้เกิดผลกระทบต่อมนุษย์ที่ให้ข้อมูลดังกล่าว ตามหลักจริยธรรมในการวิจัยดังกล่าว

ดังนั้นการวิจัยในมนุษย์และการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สามารถนำเสนอเปรียบเทียบ

ตารางที่ 1

ข้อ	การวิจัยในคน	การวิจัยทางสังคมศาสตร์
1	หลักความเคารพในบุคคล (Respect for Person)	ผู้วิจัยจะต้องไม่เป็นสาเหตุให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย (Physical Harm)
2	หลักคุณประโยชน์ ไม่ก่ออันตราย (Beneficence)	การทำร้ายต่อจิตใจ (Psychological Abuse)
3	หลักความยุติธรรม (Justice)	ผลร้ายด้านกฎหมาย (legal Harm)

ตารางที่ 1: จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และทางสังคมศาสตร์

ที่มา: ผู้เขียน

บทสรุป

การวิจัยทั้งในมนุษย์และสังคมศาสตร์ จำเป็นที่ผู้วิจัยหรือนักวิจัยจะต้องคำนึงถึงจริยธรรมในการวิจัย ซึ่งในขบวนการวางแผนและการดำเนินการวิจัยอาศัยหลักการของจริยธรรมในการวิจัยมาเป็นกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะทำให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอย่างมีจริยธรรม ไม่ทำให้ผู้ที่ให้ข้อมูลรู้สึกอึดอัด หรือกังวลว่าจะสูญเสียความเป็นส่วนตัว หรือความปลอดภัยในชีวิต รวมทั้งอาชีพหรือชื่อเสียงของผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยบางสาขาวิชาชีพ องค์กร

ที่กำกับดูแลงานวิจัย หรืองานวิจัยของสถาบันต่างๆจะต้องมีคณะกรรมการจริยธรรมในการวิจัยเพื่อพิจารณางานวิจัยด้านจริยธรรม เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงถือได้ว่าปัจจุบันการให้ความสำคัญต่อจริยธรรมในงานวิจัยไม่ใช่มีแต่เฉพาะในงาน วิจัยในมนุษย์แต่รวมถึงการวิจัยในสัตว์ต่างๆ ด้วย

บรรณานุกรม

- วิชัย โชควิวัฒน์. (2541). หลักเกณฑ์ทางจริยธรรม สำหรับการศึกษาวิจัยในมนุษย์. **แพทยสภาสาร**. 27:58-65.
- สมทรง ณ นคร และวิระชัย โควสุวรรณ (2547) หลักเกณฑ์สากลของการวิจัยในมนุษย์. **วิทยาศาสตร์ทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 7 ฉบับที่ 1** หน้า 1-13.
- Bogdan, R. C. and Sari K. Biklen. (2003). **Qualitative Research for Education**. Pearson Education Group, Inc.
- Ghooi R. B. (2011) The Nuremberg Code-A critique. **Perspectives in clinical research**. April-June 2(2) P. 72-76..
- Neuman, Lawrence W. (2007). **Basics of Research Qualitative and Quantitative Approaches**. 2nd Edition. Pearson Education Group, Inc
- Office of the Secretar. (1979) **Ethical Principles and Guidelines for the Protection of Human Subjects of Research**; Available from:[http://www.hhs.gov/ohrp/human subjects/guidance/belmont.html](http://www.hhs.gov/ohrp/human%20subjects/guidance/belmont.html). [cited on 6th July 2013]
- Thompson I. E. (1987) Fundamental ethical principles in health care. **British Medical Journal**. Volume 295 P.1461-1465.
- Wilson C. B. (2013). An updated Declaration of Helsinki will provide more protection. **Nature medicine**. Volume 19 Number 6 P. 664.